

DEBRECZEN

Szerkesztőség: Debrecen, Bajcsy-Zsilinszky-u. 1. sz. földszint (Arany Bika bérház). Tel.: 113. (7 mellékállással.) Szerkesztőség hiv. órák d. u. 3—7-ig.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLO Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párti ujság

Kiadóhivatal és nyomda: Bajcsy-Zsilinszky-u. 1. sz. (Arany Bika bérház) félemelet. Telefon: 113. (7 mellékállással). Hivatalos órák: reggel 8—este 6-ig.

Gaal Gaston hagyatéka

Irtá: BALLA ANTAL

A Független Kisgazda Pártnak nagyobb küldöttsége utazott Batatonboglárra — élén a köztársasági elnökkel —, hogy felkeressék a kies fekvésű kápolna portaló lakóját, Gaal Gaston elfeledt, de nem halványodva, nem kisebbedve, él tovább lelkünkben, valónkban. Látjuk ma is szikár alakját, halljuk, amint finom elmeállal kifejezi nézetét az időszerű kérdésekről, szétszedi, szétboncolja a kormány balkezes rendelkezéseit. Hallgatjuk képzeletünkben kellemes csengésű hangját, a parlament termében a Kisgazda Párt Mária Valéria utcai helyiségében és a népgyűléseken.

Gaal Gaston pályája félbeszakadt pályá: öregedő, de nem aggkorban hunyt el s még nagy munka vár volna rá. De a rövid két esztendő alatt is nagy szerepe jutott neki: érdeme, hogy pártunk nekilendült és szilárdan megalapozódott az 1931-i kellemetlen emlékek választás után, Tildy Zoltán és Nagy Ferenc pártunk megalapítói, a békési gyűlés után sokat gondolkodtak azon, hogy a pártvezetésre kit kérjenek fel. Nem volt könnyű feladat.

Mint értelem, mint jellem, messze kimagaslott kortársai közül Gaal Gaston. Magyar ur volt, a szónak nemes értelmében; mondjuk talán így: a szónak reformkori értelmében. A Felsőbüki Nagy Pál, Széchenyi és Kossuth kora formálta ki azt a kis középnemesi réteget, amely az egész akkori fennálló rendet elavultnak bélyegezte, szerette a népet és harcolt a jobbágyság felszabadításáért. Ez a típus volt Gaal Gaston. Folyton tanult, olvasott s a közigyekkel való foglalkozást úgy tekintette, mint szent kötelességet, mint hivatást. Az akkori közélet zajában tisztá hangot hallatott, s a lobogó, melyet ő lengetett, a közéleti tisztaság szeplőtelen fehér lobogója volt.

Mindaz, amit Gaal Gaston mint pártvezér hirdetett, benne van pártunk első és háború alatti második programjában. Harmadik pártprogramunk, melyen Nagy Ferenc miniszterelnök most dolgozik, eszméit és tartalmát tekintve, egy hajszálnyira sem tér el attól, amit Gaal Gaston képviselt. Kétféle szónok volt és kétféle ember. Meg volt áldva azzal az adománnyal, hogy a nehézségek, bonyolult gazdasági és politikai kérdéseket egyszerűvé, érthetővé tudta tenni a nép előtt. Igazi vezetőegyenlőség volt: vonatkozta magához az embereket, már tudniillik a tisztességes embereket, a jó embereket és az okos embereket. Finomsága, közvéleménye mellett, tekintélyt parancsolt, nem azokkal a goromba módszerekkel, amelyekkel a dinamikus csoportok vezetői hánnak tömegeikkel, hanem egyéniségének varázsával. Gaal hátyánk volt, szeretjük és ugyan-

Lemondott Keresztúry kultuszminiszter

A MTI jelenti: Szerdán, november 6-án Keresztúry Dezső kultuszminiszter bejelentette a Pártszövetség politikai bizottságának,

hogy visszalépett megbízatásáról. Ugyancsak szerdán levelet intézett Nagy Ferenc miniszterelnöknek, amelyben közli a vallás- és

közközlésügyi miniszteri tisztviselői lemondását.

Utódja kijelölésére most folynak a megbeszélések.

Csóka László volt debreceni polgármestert a román népbíróság életfogytiglani kényszermunkára ítélte

Csóka László Debrecen polgármestere volt a Sztójay kormány alatt egészen addig, amíg az orosz hadsereg bejövetele elől el nem menekült Debrecenből. Csóka László a múlt év nyarán visszatért Debrecenbe és az Arany Bika-ban szállt meg. A debreceni rendőrség tudomást szerzett hazatéréséről és pár óra múlva elfogta. Először a rendőrség, majd az ügyészség fogházában ült és a népbíróság hozza-

kezdett ügye kivizsgálásához és a vádirat elkészítéséhez.

Időközben a román hatóságok kikérték dr. Csóka László polgármestert, aki debreceni polgármesterként megelőzőleg Szatmárnémetiben volt polgármester.

Csóka Lászlót a magyar hatóságok átadták a románoknak, hogy ott ügyét kivizsgálják. A román hatóságok azonban nem adták vissza Csóka Lászlót, hanem román népbíróság elé állí-

tották Szatmárnémetiben elkövetett cselekményei, a szatmári gettó felállításá miatti kerületi román népbíróság elé.

Mint most értesülünk, a román népbíróság letartóztatta az ügyét és életfogytiglani kényszermunkára ítélte. Az ítélet még nem jogerős. Hír szerint dr. Csóka László most a kolozsvári börtönben ül és várja az ítélet jogerőre emelkedését.

Amerika külpolitikája nem változik

A választás következménye: Amerika nem megy tovább bal fele, mondotta Hoover

Jelentettük már az amerikai választás végeredményét. A köztársasági pártiak a törvényhozás mindkét házában megszerezték az abszolút többséget. Az eddig hivatalosan megállapított 432 képviselőházi mandátum közül 245-öt szereztek meg a republikánusok, 186-ot a demokraták, egy pedig pártokivüli kézbe jutott. Három mandátum sorsa még ismeretlen, de valószínű, hogy még ebből a három mandátumból is részesednek a republikánusok.

Sokkal feltűnőbb az a körülmény, hogy a szenátus egyhárom részének újraválasztása is

elegendő volt arra, hogy republikánus többséget alakítson ki. A 96 szenátusi mandátum közül az érintetlenül maradó mandátumokkal együtt 52 jutott a republikánusoknak és csupán 43 maradt a demokraták kezében. Egy mandátum sorsa még bizonytalan.

A republikánus győzelem következtében a szenátus és a képviselőház bizottságainak élére republikánusok kerülnek. A képviselőház külügyi bizottságának elnöke, Sol Bloom helyébe a republikánus Eaton lett, aki első nyilatkozatában kijelentette: Amerika külpolitikájában nem lesz változás.

A republikánusok nagy választási győzelmé után Hoover volt elnök a következőket mondotta:

— A világ évek óta balfelé halad. Amerika az első állam, amely most letér erről az útról. Amerika nem megy tovább balfelé.

A párisi rádió szerdán éjjel leadott külpolitikai kommentárjában leszögezte, hogy az Egyesült Államok választási eredményei lényegében Byrnes külpolitikájának átáramlását jelentik. Vandenberg szenátor is úgy nyilatkozott, hogy külpolitikai vonatkozásban Byrnes külpolitikája természetesen folytatódik.

Rácz pénzügyminiszter nyilatkozata:

Pénzgazdálkodásunk egészséges, meglepetések nem érhetnek!

Rácz Jenő pénzügyminiszter nyilatkozott az időszerű pénzügyi kérdésekről. Mindenekelőtt rámutatott arra, hogy már az októberi államháztartási gazdálkodásban közel állottunk a deficitmentes költségvetéshez. Bevételeink 248 millió forint, kiadásunk 282 millió forint. A különbözetet szabályszerűen előirányzott bevételeiből fedeztük. A bankjegyforgalom alakulása szempontjából az a döntő, hogy az államháztartás szükségleteire mennyi bankjegyet kell a Nemzeti Banknak kibocsátania és mennyit tudunk az adóbevételek formájában befolyó bankjegyekből fedezni. Ez az arány a stabilizáció óta napról-napra javult. Novemberben nem igen lesz több 21 millió forintnál az az összeg,

amit államháztartási okokból kell majd kibocsátania a Nemzeti Banknak. Amióta a pénzügyi helyzetek betéttállománya öröndesen emelkedik, azt kell elröndünk, hogy a pénzügyi helyzet a saját betéttállományuk kihelyezésével mind nagyobb mértékben álljanak a gazdasági élet szolgálatába. Körülbelül egymilliárd forintos bankjegyforgalom egyelőre a bankjegyszükséglet felső határát jelenti. Az új hitelnyújtásoknál nagyfokú óvatosságot kell tanusítani. Körülbelül százmillió forintot hitelre gondolunk a novemberben kihelyezendő hitelek nyújtásánál. Ennek az összegnek egynegyedét teszik ki a mezőgazdasági hitelek, másik rész az ipar, beruházási és forgóteke hiteleire jut, további

részt arra fordítunk, hogy az ipar jóváérettel cikkeket gyártására felkészülhessen.

A százezeres hitelnyújtás nem jelenti azt, hogy ennyivel nőne a bankjegyforgalom. Ugyanis novemberben sok régebben nyújtott hitel visszafizetésre kerül. Általában el lehet mondani, hogy pénzgazdálkodásunk teljes mértékben egészséges és meglepetések nem érhetnek.

Nyilatkozata végén kijelentette a miniszter, hogy West Orient Elitex ügyben szigorú vizsgálat indul, a West Orient készletei a legrövidebb időn belül kikerülnek a fogyasztókhöz és nagyban hozzá fognak járulni ahhoz, hogy az ügyvezetett tevékenységét megszüntessék.

akkor tiszteltük. Gaal Gaston a magyar népet, a magyar parasztot őszintén szerette. E sorok írójának egyszer azt mondta, hogy a magyar paraszt a világ legkülönb parasztja és a magyar államélet súlypontja csak rajta nyugodhat. 14 esztendő pergett le azóta, hogy azon a szomorú ősi napon elköltözött az élők sorából. Bekövet-

kezett a nagy nemzeti katasztrófa, melyet megsejtett. De bekövetkezett egy másik jóslata is: a magyar paraszt lett országunk és nemzetünk sorshordozója. — Gaal Gaston mintaképe volt a jó magyarnak, a jó hazafinak. Beesületessége, puritánsága szinte páratlan és példa lehet a mai és a későbbi közszereplők előtt. Pórfias bátorság, tisztesség és

munka — ez volt a szentháromság Gaal Gaston lelkének oltárán és ez számunkra, az ő politikai hagyatéka. A magyar demokrácia csak ezeken az erényeken szilárdulhat meg. Meggyőződésünk, hogy ebben a hitben tesszük le a Kisgazda Párt vezetői hervadhatatlan érdemeinek hervadó koszorúját a boglári kápolna koporsójára.

Nagy Ferenc beszéde az orosz forradalom évfordulóján

Budapesten a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság szerdán este az októberi forradalom évfordulója alkalmából az Operaházban diszhangversenyi rendezett, amelyen megjelent Tildy Zoltán köztársasági elnök, és Károlyi Mihály is.

A diszhangverseny alkalmával Nagy Ferenc miniszterelnök beszédet mondott. Kijelentette egyebek között, hogy most a magyar nép szabadságának beteljesedése idején pártállásra való tekintet nélkül lelkesen csatlakozunk a Szovjet Unió népének nagy ünnepehez. Az októberi forradalom eredményeket hozott az egész emberiség számára is. A forradalmi Oroszország példát mutatott a hazaszeretetre való nevelésre is. Megmutatta, hogy minél inkább a népe az ország, annál inkább mélyebb és forróbb a nép hazaszeretete. Példát mutatott a Szovjet Unió nemzetiségi politikájával is. Itt nincs nemzetiségi üldözés, kiutasítás, beolvastatás, a Szovjet Unió hadserege nyitotta ki véráldozattal a magyar börtönök ajtaját és támogatja a demokrácia eddig üldözött harcosait. A Szovjet Unió külpolitikája sohasem kíván tőlünk kizárólagos és egyoldalú külpolitikai barátságot, hanem őszintén és szívesen látja, amedőn más nagyhatalmakkal is sikerült baráti kapcsolatokot teremteni. Magyarország függetlenségét nem korlátozni, hanem teljesíteni igyekszik a Szovjet Unió.

A miniszterelnök beszédét Sztálin és a szovjet nép áttétésével fejezte be.

Távirat Debrecenből Sztálinhoz

A Magyar-Szovjet Művelődési Társaság ünnepségéről Debrecen város közönsége nevében üdvözlő táviratot küldött az Ellenőrző Bizottság útján Sztálinhoz. A távirat:

A dicsőséges forradalom évfordulóján üdvözlő a tanácsköztársaság szabad népet Debrecen város: két magyar köztársaság bölcsőhelye. Első köztársaságunkat cári szuronyok döntötték meg, a másodikat a Vörös Hadsereg diadala hívta életre. Köszönjük felszabadulásunkat, köszönjük, hogy azóta a demokratikus népek sorában harcolhatunk a világszabadságért. Eljen a szovjet-magyar barátság!

Táviratot küldtek Tildy Zoltán köztársasági elnökhöz is.

Az ünnepségen Jegorov alezredes, a Szövetséges Ellenőrző Bizottság elnöke is felszólaht és tolmácsolta a Szovjet Unió népének baráti üdvözlését a magyar demokráciának.

Igazolvány képek
HORVÁTH FOTÓTÖL
Bismarkt utca 1 b.

CSOKONAI SZÍNHÁZ KAMARA
November 8-án, pénteken 7 órakor
ÚJ ISTEN THÉBÁBAN C. bérlet.
D. u. fél 4-kor
Ifjúsági előadás!
Bolond Ásvayné
TELEFON 110.

November 9-én, szombaton 7 órakor
LILI
Klasszikus operett.

A pécsi kommunista gyűlésen inzultáltak a meghívott kisgazdapárti küldöttség két tagját

A Kommunista Párt október 27-iki pécsi gyűlésének érthetetlen és a koalícióval és a rendőri törvénykezéssel fogalmával tökéletesen összeegyeztethetetlen fejleményéről most érkeztek meg a Független Kisgazda Párt központjába a helyszínen felvett jegyzőkönyvek. Az eseményeket a jegyzőkönyvek alapján száraz tárgyilagossággal közli a „Kis Újság”.

A Kisgazda Párt pécsi szervezete a Kommunista Párt meghívására küldöttséggel képviseltette magát az október 27-iki népgyűlésen, amelynek főszónoka Gerő Ernő közlekedésügyi miniszter volt. A küldöttség tagjai — dr. Bacsó Károlyt, Bernáth Antalt, dr. Hidvéghy Tivadart, dr. Kassay Józsefet, Kotelák Jánost, dr. Lajos Lászlót, Tantos Jánost és dr. Vinczay Ferencet — a színházterem egyik földszinti páholyában helyezték el. A gyűlés megnyitása után több ismeretlen ember hűzött be a páholyba s ismételt felkérésre sem volt hajlandó onnan eltávozni. Ezek az ismeretlenek Gerő Ernő beszéde alatt eléggé hangos ellenséges és antizemita megjegyzéseket tettek, ami ellen a kisgazdapártiak hiába tiltakoztak.

Gerő Ernő beszédében többek között a Kisgazda Pártnak a Baloldali Blokk levelére adott válaszával is foglalkozott és azt a megállapítást tette, hogy a válasz „időhúzás, taktikázás, mellébeszélés, demagógia”. Dr. Kassay ekkor társaihoz fordulva megkérdezte:

— Ez demagógia?

Mikor a színház kiürült, Fajta rendőrnagy kinyitotta a páholy ajtaját és felszólította a kisgazdapártiakat, hogy kövessék. A színpad mögé vezette őket, ahol bányászok és más ismeretlenek várakoztak. A küldöttség tagjainak kérdésére, hogy mit akarnak tőlük, Fajta őrnagy rendelkezett:

— Hívják ide azt a Brühlt vagy mi a neve...

Ismeretlen tanu érkezett, bediktálta a nevet és lakáscímét, majd választott Fajta kérdésére: „Ki tette azt a kijelentést, hogy demagógia?”

— Feketeruhás, szemüveges férfi — mondta Brühl.

Dr. Kassay jelentkezett:

— Igen, én voltam.

Ugyanakkor tiltakozott ellene, hogy a kisgazdapárti küldöttséget nem engedték eltávozni a gyűlés-

ről. Ekkor a jelenlévő bányászok és más ismeretlenek a két rendőrtiszt jelenlétében a falhoz szorították Kassayt és üllegetni kezdték. Ezután kényszerítették a küldöttség tagjait, hogy a színházi lépcsőn át távozzanak az utcára, közben Kassayt rugdosták és üttették. Fajta és Kovács a csoport mögött haladt. Lent, mikor a támadók ismét a falhoz szorították Kassayt és üttették, az őrnagy megint nem avatkozott be, senkit sem igazoltatott, csak rászólt Kassayra:

— Doktor úr, szatadjon!

Majd utasította Kovács főhadnagyot, hogy kísérje beza Kassayt. Közben egy suhanc rákiáltott Bernáth Antalra:

— Te piszok, dászó, nyugatos tiszt, majd adunk neked is!
Többen nekiesetek Bernáthnak, üttötek, rugták, mindaddig, amíg egy bányász be nem avatkozott:
— Ne bántsátok, én ismerem, ez nem érdemli meg!
Bernáth annyit mondott az egyik bányásznak:

— Én előbb voltam a demokrácia harcosa, mint ön, édes barátom...

Közben dr. Kassay Kovács János főhadnagy „védelme alatt” elindult haza, két bányász útközben több ízben megütötte és rugdosta. A megtámadott kisgazdapárti küldött a Percezel utca 13. sz. ház kapuja alá menekült támadói elől.

Ez történt Pécsen 1946 október 27-én. Az esetben szereplő rendőröztörtek változatlanul a helyükön vannak, jegyzi meg az esethez a „Kis Újság”.

Triesztért Goriziát kéri a jugoszlávok

Róma, nov. 7. Togliatti, az olasz kommunista párt főtitkára Tito tábornaggal folytatott megbeszélése után kijelentette, Tito teljes megértéssel viseltetik az olasz kérdések iránt és hajlandó beleegyezni abba, hogy Trieszt Olaszországhoz tartozzon, ha Olaszország átengedi Gorizia városát.

Newyorki jelentés szerint a külügyminiszterek tanácsában heves vita folyt az olasz jövő-

tétel ügyéről. Molotov és Byrnes a 25 százalékos kártérítés mellett szállt síkra, Bevin ragaszkodott a 75 százalékos kártérítéshez.

György angol király a brit parlamentben mondott beszédében azt a reményét fejezte ki, hogy a volt csatlós államokkal kötendő békeszerződéseket rövidesen aláírják és ezzel jelentős mértékben hozzájárulnak a feldúlt európai szárazföld újjáépítéséhez és berendezéséhez.

E hó végén munkába kezdenek az adókövető bizottságok

A pénzügyminiszter rendelete alapján Debrecenben is megkezdik működésüket az adókövető bizottságok. A pénzügyigazgatóság megteremtette a bizottságok megalakításához szükséges intézkedéseket. A debreceni különféle szakmai és más gazdasági érdekeltek most állítják össze azokat az adatokat, amelyek alapján a követő bizottságok az adókat megfogják állapítani.

A különféle előterjesztéseket a Kamara, a Kereskedő Társulat és az Ipartestület e hó 10-ig köteles a pénzügyigazgatósághoz beadni.

Csire Ferenc pénzügyigazgató az adókövető bizottságok működéséről ezeket mondotta:

— Debrecenben két bizottság kezd meg munkáját e hó végén. Addigra elkészülnek a szükséges adat szolgáltatások. Az adókövető bizottságok munkája természetesen nem érintik az adókövetésben lévő szakmákkal történt megállapodásokat. Azok, akik úgy gondolták, hogy az adókövetésben kívülről macerálnak korántsem jutnak előnyösebb helyzetbe, azoknál, akik tagjai a közösségnek. A követő bizottságok az államháztartás egyensúlyba hozása miatt már országos érdekből is nagy gondtal és figyelem-

mel fogják kimunkálni mindazokat az ügyeket, melyek előjük kerülnek, de természetesen eljárásuknál és döntéseiknél az igazság és méltányosság szempontjából is figyelemmel lesznek.

A KISGAZDA PÁRT HIREI

SZOMBATON délután 6 órai kezdettel tánc lesz a Kinizsi nagyszínházban.

A VASÁRNAPI táncdelután 5 órakor kezdődik és a tánc szünetében magyar és spanyol táncbemutató lesz. Új zenekar játszik.

A FÜGGETLEN IFJUSÁG HIREI

FELHIVOM a Független Ifjúság vármegyei országos nagygyűlését, hogy vasárnap, november 10-én délelőtt 10 órára a Független Ifjúság debreceni központjában jelenjenek meg.

A FÜGGETLEN IFJUSÁG szerdai Parlamentjén Flachbarth Ernő dr. egyetemi tanár nagy érdeklődéssel mellett tartotta meg előadását „Kisebbségi kérdés” címmel. A termet teljesen megöltő hallgatóság végig nagy figyelemmel kísérte Flachbarth professzor előadását és utána hosszasan elterjedt az előadót. A műsoron ezután is szerepelt Gáll Gyula nagy sikerű közéleti beszámolója, majd Zilahy Tibor jelentette be, hogy a következő szerda délután, november 13-án magasszónavonali kultúrdelután rendez a Független Ifjúság, a Svetits intézet ének-kara, Höchtl Margit, Györfi Barnabás és a népi csoport közreműködésével.

A NOVEMBER HAVI kedvezményes mozijegyek az ifjúsági troliban átvethetők.

Letartóztatási hullám Madridban

Az angol rádió jelentése szerint Madridban újabb letartóztatási hullám kezdődött. A baloldali vezetők sorában letartóztatottak többek között Augustin Zorua Sanchez, a spanyolországi kommunista párt vezérének is. Leleplezték több titkos nyomdát, amelyekben Franco-ellenes röpiratok készültek. A letartóztatások során néhol tűzharcra került sor és több ember meghalt, illetve megsbesült.

IRÓGÉPSZALAG HURAY, Iparkamara.

Vígyszínház
m o z g o
Ma 3.15, 5.15, 7.15 órakor
először
az amerikai filmgyártás utólrhetetlen remeke:
ROSE MARIE
A zene, a dal, a szerelem filmje! Fősz.: Jeanette Mac Donald — Nelson Eddy.

Közbeszólás

Vasárnapi számunkban hosszabb cikkben ismertettük a balnauzujvárosi földművelésügyi körület folyó építési dolgokat. Négy napig hallgatás után most megszólal a helyi kommunista lap és a cífolat leg egyszerűbb módját választva, egyszerűen kijelenti: *A Debrecen háromhaszados cikkének egyetlen sora sem igaz. Szóval az is valóban, hogy Balnauzujváros a világon van.* A továbbiakban a lap azt állítja, hogy a balnauzujvárosi szövetkezetnél minden a legnagyobb rendben van. Ezek után nyilván nem lesz kifogása lapfűrtünknek az ellen, ha újra felvetjük már vasárnapi cikkünkben is hangzottatott kívánságunkat: *Vizsgálját a balnauzujvárosi Földművelésügyi szövetkezet!* Mi leszünk a legboldogabbak, ha egy pártatlan és erőlyes vizsgálat azt állapítja meg, hogy a szövetkezet vagyonkezelése körül nem történt semmi szabályellenes. Az eddigi adatok alapján azonban másra lehetünk elkészülve.

A közlelemzési ügyosztály a vasárnapi lapokban tette közzé, hogy a svájci szeretetadományból a tejjegy melyik szelvényére hány éves korig kapnak a gyermekek fejéknél másfél rúd csokoládét. Nyilván annyi csokoládét adott ki a kereskedőknek a közlelemzési ügyosztály, mint amennyi tejjegy ki van adva, mégis mi történt? Már kedden jöbben jöttek hozzánk panasszal, végtéjártak 15—20 fűszerüzlettel, de a csokoládét nem kaphatták meg, közölték a kereskedők, hogy már elfogyott. A szerdai lapokban pedig a közlelemzési ügyosztály már azt hirdette, hogy a kereskedők számoljanak el. Nem értjük, mi történt itt?

Vizsgálatot kérünk a polgármester úrtól a tekintetben, kiadott-e annyi csokoládé a kereskedőknek, mint amennyi tejjegy ki van adva. Kérjük megállapítani, miért nem lehetett már kedden csokoládéhoz jutni?

Miüdenesetre helyes volna, ha a jövőben annak a pár fűszerüzletnek a címét is közölné a közlelemzési hivatal a lapok útján a közönséggel, ahol a csokoládéjegy beváltható.

Molnár Győző rendőrfőkapitány úrnak felhívjuk a figyelmét arra, hogy létezik és érvényben van csendrendelet, mellyel kapcsolatban nem egyszer halljuk a budapesti rádióban a budapesti rendőrfőkapitányságnak a felhívását a közönséghez. Ha ez a csendrendelet érvényben van, akkor mondjában kell legyen a főkapitány úrnak megszüntetni azt a csendháborítást, amit megafonon keresztül a MADISZ tagjai otromba rágalomok köztölésével, ostoba viccek bemondásával követnek el. Im már közel egy hét óta Debrecen város főterén, Reméli Debrecen város közönsége, a főter körüli békés polgárok, akik délután, este felé munkából hazatérve pihenési szerelmének, nem pedig ezeket a hepcsiakodásokat hallgatni, hogy a főkapitány úr intézkedni is fog és érvényt szerez a csendrendeletnek.

Különbben is helye van a megafonok működésének bizonyos ünnepélyek alkalmával, egy-egy nagygyűlés előtt, de semmiesetre sincs helye nap mint nap, óráról órára, reggeltől estig minden különösebb ok nélküli bombáltetésnek.

SZÍNHÁZ — MOZI

CSOKONAI SZÍNHÁZ
Pénteken 7 órakor: Új Isten Théban, C. bérlet 13.
Szombaton 7 órakor: Új Isten Théban, A. bérlet 15.
Vasárnap du fél 4 órakor: Meztelen lány.
Vasárnap este 7 órakor: Meztelen lány.
Hétfőn este 7 órakor: Meztelen lány.

KAMARA SZÍNHÁZ
Szombaton 7 órakor: Lili, Klasszikus operett est.

Rose Marie. Ezt a filmet nem kell ismertetni a magyar közönség előtt. A háborút megelőző években ezek az emberek csodáltak meg Eddy Nelson és Janette MacDonald világhírű Rose Marie-jét, mely az ifjúság, a halhatatlan szerelem és vidámság mindig ide, mindig a nyugatózó nagy filmje. A mostani debreceni bemutatót is a megérdemelt érdeklődés kísérte a Vígyszínházban.

Visszaélést lepleztek le az illetményhivatalban

Nagyarányú visszaélést lepleztek le a budapesti Illetményhivatalban. Kiderült, hogy Hajdó Sándor pénzügyi számtiszt áll a bünyügy középpontjában, aki az Illetményhivatal alkalmazottja és feladat körébe tartozik az illetményjegyzékek kiállítására. Hajdó büntársai nevét vette fel a jegyzékbe és igen nagy összeggel károsította meg a kincstárt.

A posta ellenőrző a tettesek ügy jöttözötták ki, hogy a legforgalmasabb postahivatalban a legforgalmasabb időben jelentkeztek az Illetményhivatalból jöppött bírákattákon elkészített és hamis bélyegzővel ellátott jegyzékekkel. A csalásra az egyik postahivatali tisztviselő hívta fel a figyelmet, akinek gyanus volt a hamis bélyegző. A fizetések utalványozására november elsejével életbe lépett új rendszer mellett ilyen visszaélés már nem történhetik. A kár az Illetményhivatal előzetes megállapítása szerint mintegy 200.000 forint, de legnagyobb részét megtérül, mert a tettesek az összeharcolt pénzbel vásároított ingóságait a rendőrség lefoglalta.

Hűtőházakban raktározzák fel a húst

A háborus esztendőkre emlékeztető aranyokat mutatott az e heti ló és szarvasmarhavásár. Nemcsak a felhajtás nagysága hanem a közönség érdeklődése és vételkedve emlékeztetett a béke idők hetivásáraitra. A szarvasmarhakereskedők tartózkodtak a nagyobb vásároktól. Ennek oka a budapesti piac lanyhúság, főleg pedig, hogy a fővárosban óriási vágóállat készletek vannak. A vágóhidakon 2800 élmárha álltálók, míg az összes hűtők tömve vannak hússal, a kereslet e téren már hetek óta csökken, mert a pesti népgyűlés az állandó marhahús fogyasztást. Szakkörökben úgy tudjuk, hogy a közlelemzési miniszterium elhatározta, hogy a vidéki nagyobb hűtőházi központokban, Debrecenben, Szegeden és Cegléden a közeli időben nagyobb arányú vágást eszközölnek és a hűtőházakba raktározzák fel a húst.

A vásáron tegnap inkább magánosok keresték a tenyésztő állatokat. E téren igen sok vétel történt. Hasas fenekeket, liszket és borjakat vettek, a most földhözjuttott kisgazdákat. Az árak tartottak voltak. Fejőshéhen 1000—1400 frt, jobb anyag 1600—1800 frt, okör párja 2800—3000 frt, borjú 220—260 nagyobb 4—600 forint.

A lóvásár is élénknek mondható. Pompás anyag került eladásra. Választék volt bővegesen. A vételkedv mellett négy is akadt. Az árak így alakultak: 4 éves kancsó 2800 frt, korosabb ló 1400—1500, igás 1200—2000 frt, csikó 5—600 frt.

Igen keresték a vágni való lovakat is, melyből egy fél vagonra való vásároltak Budapest részére, ahol a szegényebb néposztálynak kedvelt eledele a lóhús. A vágni való lovakért 250—400—500 forintot is fizettek. A vásár egyébként azt mutatja, hogy a leromlott magyar állattenyésztés újra fellendülés előtt áll.

Szakasits Londonban

Londonból jelentik: Szakasits Árpád miniszterelnökhelyettes Bede István londoni magyar követ társaságában tárgyalást folytatott az angol külügyminiszteriummal. Megkezdte tárgyalásait a Londonba érkezett magyar kereskedelmi küldöttség is az angol kereskedelmi miniszteriummal.

Mosott rongyot vesz lapunk nyomdája. Balcsy Zsilinszky-u. 1. (Bika épület)

Sen égen Sen földön nem talállok

Kiss kalapnál jobbat.

cim.: Alföldi palota

A templomok helyreállítását nem a papok, hanem a nép kívánja — mondotta Mistéth Endre újjáépítési miniszter

Az elmúlt hetekben a kommunizmus oldaláról heves támadások érték az újjáépítési minisztériumot a közmunkabérékkel és az egyházak támogatásával kapcsolatban. Most Mistéth Endre újjáépítési miniszter részletesen foglalkozik a támadásokkal és többek között a következőket mondja:

— A közmunkások bérével az a helyzet, hogy még mielőtt Kossa Istvánék a harci riadót megszüntették volna, már készen állott a rendelet, hogy november 1-től a közmunkásoknak is a kollektív szerződéseken megállapított bérére fizetjük. Tény, hogy ezt az intézkedést megelőzően 48 fillér volt az órabér, melyet 60 fillérré akartunk felemleni, de ehhez a Szakszervezeti Tanács nem járult hozzá. Az ezzel kapcsolatos tárgyalásokon a szakszervezeti képviselők ragaszkodtak az 56 fillér-

hez.

— Ami az egyházak ügynevezett támogatását illeti, tény, hogy a minisztériumnak határozta el minden vallás egy-egy templomának felépítését. Ezenkívül nem tagadom, hogy a közmunkaváltás nem egészen 2 százalékát, vagyis 2 millió forintot a templomok helyreállítására fordították. Ezért politikailag és egyháziak is minden felelősséget vállalok. A templomok helyreállítását nem a papok kívánásait teljesítem, hanem elsősorban a népet. Deputációk jönnek hozzám és kérik a támogatást templomok felépítéséhez. Talán nem érdekeltek, hogy a csepeli templom újjáépítését kéri deputációban az ottani munkásság is résztvevő. A miniszter végül kijelentette, hogy a minisztérium eddig összesen 180.000 forintot adott 80 templom részére.

Révész püspök allávetette magát a péterfiai gyülekezet ítéletének

Mint ismeretes, Révész Imre püspök a debreceni egyházközség ügyének intézéséről visszavonult s az így számára felszabadult időt arra fordítja, hogy egyes gyülekezetek és lelképásztorok püspöki ellenőrzését az eddiginél is fokozottabb mértékben végzi.

Ezen ellenőrző körük során a debreceni lelképásztorok és gyülekezetek is sorra kerülnek. Az elmúlt napokban elsőnek a péterfiai egyházzsolt kereszte felé dr. Szentpéteri Kun Béla egyházkerületi főgondnok, dr. Makkai Sándor, dr. Ember Ernő és Diénes József társaságában. Az ellenőrzés teljes két napig tartott s amint azt a nyilvános jellegű gyűlésen Révész Imre püspök bejelentette, teljes kielégítő eredménnyel végződött.

Külön érdekessége volt ennek a püspöki látogatásnak az, hogy a befejező tanácsülésen, ahol az előzetes meghirdetés

után a tanácsosokon kívül számos érdeklődő egyháziag is megjelent, Révész Imre püspök önmagát is allávetette a gyülekezet ítéletének, mert ő ennek az egyházzsolt kötelekbe tartozik.

A gyűlés elején bejelentette, hogy úgy ő, mint lelkész, dr. Szentes László elhívására, hogy módot adjanak távollétükben a gyülekezetben megjelent tanácsosoknak és más érdeklődőknek, hogy alaposan és kölcsönösen ösztönözve megbeszélhessék a személyük és munkájukkal kapcsolatos kérdéseket.

Közül másfél órán át folyt az a tanácskozás. A tanácskozás után a gyűlés küldöttet visszahívták Révész püspököt és dr. Szentes Lászlót és közölték velük, hogy mindkettőjük iránt teljes bizalommal viselkednek. A legtöbb felszólalás arra irányult, hogy miként lehetne az egyház belső megerősítésére irányuló missziót tovább fokozni.

Az orvosszakértő véleménye alapján felmentették a gyilkosság vádjáról

A debreceni törvényszék dr. Farkas Aladár elnöke alatt működő büntetőtanácsa csütörtökön tartotta meg a folytatódó tárgyalást Kerekes Ferenc kabai fiatalember gyilkossági bűnügyében. A vád szerint Kerekes 1945. április havában Kabán a Gégerányán megölt egy állítólagos orosz katonát, doronggal fejbeütötte és utána egy elhagyott disznóólban rejtette el. Ott találták meg a holttestet a múlt év augusztusában. A gyilkosságot Kerekes Ferenc különváltan élő felesége jelentette fel, neki a férje mondtotta volna el a gyilkosság lefolyását, amikor megkérdezte tőle, miért olyan ideges. Kerekes tagadta a vádat és azt felesége bosszújának tartotta. Vélemény szerint a holttest az 1944. évi harcok, háborús események során került az ólba.

Dr. Horváth Arthur törvényszéki orvos a csütörtöki főtárgyaláson szakvéleményében azt adta elő, hogy a holttest nem 1945. áprilisból való, hanem sokkal régebbi, inkább 1944. őszén halhatott meg már az illető, akia a tanúk német, vagy magyar katonai ruhát láttak. A koponyán semmi sérülési nyom nem volt.

A bizonyítási eljárás lefolytatása után dr. Fényes József védőügyvéd tartotta meg a védőbeszédet és felmentést kért. A törvényszék Kerekes Ferencet felmentette a gyilkosság vádjáról és a vádlottat szabadlábra is helyezte. A törvényszék az indoklásban megállapította, hogy a holttest nem 1945. áprilisi, hanem sokkal régebbi és az sem nyert igazolást, hogy az illető milyen nemzetiségű katonára volt, inkább német, vagy magyar katonára, a háborús események Kaba körüli harcok áldozata. Az államügyész fellebbezett a felmentő ítélet miatt.

Bezárták és lenyegették az igazoltatás rendőrt

A debreceni rendőrség nagyszabású razzizálással igyekszik megtisztítani Debrecen a vidékről beszállított kétes női elemektől, akik foglalkozás és bejelentés nélkül csatangolnak a városban.

Csütörtökön este a Hunyadi utcán a rendőrség igazoltatásról szólított fel egy nyugat Gyurka Erzsébetnek mondó fiatal nőt. A lány kijelentette, hogy nincs foglalkozása, azonban kísérelje el a rendőrségre a Piac utca 71. szám alól, ahol „Borbély néni” lakik és ott van a bejelentőlapja. A rendőrség felment a bementől lakásra, ahol alighogy belépett az ajtón, Gyurka Erzsébet és az állítólagos Borbély néni bezárták az ajtót és rátámadtak, kijelentették, hogy bejelentőlap nincs, de azt ne is merje követelni, mert különben „elintéztetik”.

Becsürelték a rendőrséget és életveszélyes fenyegetéssel léptek fel, úgyhogy a rendőrség hiába követelte, hogy nyissák ki az ajtót, a felszólításnak csak akkor tettek eleget, amikor fegyverét rájuk fogta.

Gyurka Erzsébetet előállították a rendőrségre és szállásadója ellen is megindult az eljárás.

RENDŐRBÁL a Bikában
1946. november 9.

VARRÓGÉPET veszek
Horváth Tihomér műszerész.

Vigadóban esténként zene! Debrecen közkezdelt cigányprímás muzikál: JANI JÓZSEF és cigányzenekara. Új vezetés! Simi bácsi és Nagy Mihály. Fűtött helyiség!

Emberhalál lett abból, hogy két szekér nem tért ki az országúton

Véres esemény történt a múlt nap Hajdúdorog határában az országúton. Két szekér nem tért ki egymásnak és ebből szökváltás támadt, a szekerek vitájába az úton gyalogosan haladó férfiak is beleszóltak, ma d általános szökváltás, tettelegesség támadt. Ennek során Bogatin Ignác hajdúnánási lakos, tolmács kést rántott Cifra György

dorogi lakosra, aki kirántotta a kést a kezéből, üldözni kezdte az elfutó Bogatint, akit azután szökváltott.

Dr. Illyés Gábor vizsgálóbíró szállt ki a helyszínre a törvényszéki orvosokkal együtt. Cifra azonnal védekezik, hogy az üldözést végezték és ő önvédelemből használta a kést. A vizsgálat folyik.

Egy debreceni ékszerüzlet kincseinek útja Derecskéig

A debreceni rendőrség feljelentést tett Moskovits Sándorné Ságvári Endre utca 4. sz. alatti lakos, akinek egy ismerősére rábízott, férje ékszerüzletéből származó aranynevelőket, briliánsokat, továbbá szökvéteket, ruhanéket ellopták ismeretlen tettesek.

A rendőrség az ellopott ruhanékek egy részét megtalálta a zsidóvárosban, ahol azt egy Kapás Gábor nevű lakos, derecskei lakos árultotta. Alapos gyanu merült fel, hogy az ékszerek és briliánsok is Derecskére kerültek. A bűnügyi nyomozócsoport több tagja kiszállt Derecskére.

Karácsonyra lesz narancs

Az olasz-magyar kereskedelmi tárgyalások eredményeként csere alapon az idén nagyobb mennyiségű narancs, citrom, mandula és mogyoró jön az országba. Ezek a félételek már a karácsonyi piacra megérkeznek. Ugyancsak Olaszországból hoznak rizst is.

Holnap lesz a rendőrbál

A helyügyminiszter, országos rendőrfőkapitány és vidéki kapitányság jelenlétében rendezik meg szombaton este az Arany Bikában a szezon kiemelkedő mulatságát, a Rendőrbált. Nagyszabású művészi műsor vezeti be az estét. Dr. Molnár György főkapitány megnyitót mond, Strausz, Bartók, Elli Ardi és Ferenczy-melodiókat ad elő a rendőrszínház, Hajdu Péter, a Csokonai Színház és Márky Géza a Művész Színház tagja, Nemes Mária és Debreczeni Edit énekeltek, Mezei Ferenc, Kovács Irén, dr. A. Sajó Judit táncelőadók, Rátkai Jutka és Lövinger Tamara táncosnői a műsor kiemelkedő pontjai.

Álkuccsos betörők kifosztottak egy üzletet a Szent Anna utcán

A Szent Anna utcai Horovitz Gyula gyermekruházati üzletbe csütörtökre virradó éjszaka betörtek ismeretlen tettesek oly módon, hogy álkuccsal kinyitották a kirakatot, azon keresztül behatoltak az üzletbe és onnan 15.000 forint értékű ruhaneműt, gyermekkelengyét elvittek. A közös üzlethelyiségben levő könyvkereskedés cikkei közül pedig töltőtollakat loptak a betörők.

A rendőrség gyanuja szerint a tettes azonos a Csapó utcai mechanikai cipőgyár betörőjével, akinek már nyomában vannak a detektívek.

Romlott sertéshús és árdárgítás

A gazdasági rendőrség razzizát rendezett a tejpiacon, ahol számos árusított sertéshúst. Több helyen megállapította a rendőrség, hogy a hús romlott.

A romlott húst és húsárut lefoglalták, a drágitással árusítottakat pedig a gazdasági rendőrség előállította.

Eljárást indítottak Kaszás Mihály Tánésics utca 16. szám alatti lakos ellen, akit feljelentettek, hogy lakásán 50 fillérért árusította a burgonyát kilogrammonként. Ugyancsak eljárást indítottak öv. Sajtos Jánosné Tóth telenpi lakos ellen, aki hízótt kacsát, a feljelentés szerint, a hatóságai árnál magasabban árusította.

HIRDETMEY

A városi Tanács közli az érdekelt bonytermelőkkel, hogy a fel nem bontott használatlan és a hivatalból vásárolt dohányfüzözésűeket a dohánybevételek hivatali visszavételéig. Közli továbbá miszert az utóbbi időben tapasztalható dohánylopások megakadályozására vezetett a kért szökvéteket bonytermelők az észlelt lopások tettesének személyi adatait — az illetékes rendőrségre kívülről a Dohánybevételek Hivatala is közölte.

HIREK

Felkerjűk

a Kollégium gimnáziumának volt tanítványait, barátait s jóakaróit, hogy f. hó 12-én, kedden délután 4 órakor a gimnázium (Péterfia u.) igazgatói irodájában barátságos megbeszélésre zivészkedjétek megjelenni. A megbeszélés tárgya intézetünk anyagi és szellemi helyzetének mérlegelése s keresése olyan módzatnak, amellyel volt kedves intézetünknek iránta érzett szeretetből és hálából segítségére lehetnének. Nincs kétségünk afelől, hogy iskolánk volt tanítványai, barátai s jóakarói hívó szavunkra eljönnek s kérdésünket közlik azokkal is, akikhez hívásunk esetleg el nem jut. A Kollégium gimnáziumának igazgatója.

— A debreceni törvényszék rögtönítélőbírósa ma, pénteken reggel 9 órakor ül össze Kardos József és felesége gyilkossági ügyében. A rögtönítélőbírósg elnöke dr. Pöstényi Márton, a törvényszék elnöke, a vádat dr. Hegyváry Lajos államügyész képviseli. Kardos József és felesége ellen a vád: gyilkosság kísérlete, mivel a kóthába dobták és előre megfontolt szándékkal meg akarták gyilkolni: Kardos Antalné Nagy Sára 84 asszonyt, közeli hozzátartozójukat.

— Miért van szükség gyümölcs és zöldség importra? Hogyan használjuk fel a szökvéteket, takarékosságra? Gyümölcsösein. ket végpusztulással fenyegeti a kaliforniai pajzstetű. 350 millió közterhet visel a szökvétegek. Ezekről a kérdésekről ír a Magyar Bor és Gyümölcs legújabb kettős terjedelemben megjelent száma. Mutatványszámot szökvésen küld a kiadóhivatal: Budapest, V., Báthory utca 22.

Szökvétek és belésárúk

BALLÁ-nál Svetits palota, Piac utca 43.

— Fodrász munkások vásárlap 10-én fél 10 órakor taggyűlést tartanak. A munkanélküliek is saját érdekében jelenjenek meg. Vezetőség.

— Debrecen lakosainak száma 131.254-re emelkedett. Szeptember és október hónap folyamán közel ezer fővel szaporodott Debrecen lakossága a városba bejövő diáklakossággal.

Szökvé! Szökvé! Szökvé!

Nagy Bélánál Piac 20. Városház

— A faanyag eladásának vételének és szállításának jogos szerződés tanúsító (származási) igazolványhoz kötése tárgyában kiadott körrendeletet a földmivélségi miniszter az azzal egyeztetve ki, hogy vizsgálások elkerülése céljából a (származási) igazolványok érvényessége három napi határidőhöz köthető, mely a kiállítás, illetőleg az állami erdőből származó faanyag vételét esetén a községi erdőgazdálkodás-támogatásnak napjától vészi kezdetét. Ennek fogva faanyag-származási igazolványok a jövőben a kiállítás napját követő három napig maradnak érvényben, amelyre vonatkozó záradék az igazolvány nélkülözhetetlen záradékát képezi. Az igazolvány kiállítására az Erdőhatóság, illetve a községi erdőgazdálkodás (E. foku közig. hatóság). Városi Tanács.

— Imarend a Kápolnás utcai templomban. Péntek esti gyertyagyújtás 4 ó. péntek esti istentisztelet 4.10 ó. Hítszónoklat. Szombat reggel fél 8 ó. Ifjúsági istentisztelet 10 ó. délután fél 4. este 5.5 ó. Hétköznap reggel hatonnegyed 7 ó. este 4.20 órakor.

Amerikai meleg

zokni 8 Ft. FRANK Arany Bika. Spület.

— Elfogták kerékpárolással gyanúsítva Dáni János Vértesszal kök lakost, aki állítólag a Salétrom utcán akart egy falhoz támasztott kerékpárt ellopni. A rendőrség megindította az ügyben a nyomozást.

Kellemesen szökrakozhat a GAMBRINUSBAN

Szolid árak!
Csütörtökön:
Pénteken:
Szombaton:

Fűtött termek!
Flekkén.
Halvacsora.
Hurka estély.

